

Mei 2021. We zitten op 'het bankje van Boer Ferd' langs de busbaan van Duivendrecht en kijken uit op de slootjes en weiljes van het Weitjespark. In de verte de boerderijen Wintershoven en Antoniushoeve en de toren van de Urbanuskerk; voor ons in plassen rond trippelende vogels. 'Dat ziet er toch goed uit'. Het uitzicht over het stukje Duivendrechtse grond dat een tijd onder zijn zorg viel doet gemeenteambtenaar Jan van Heiningen zichtbaar genoeg. Hij kwam in 2001 bij de gemeente Ouder-Amstel werken als deskundige op het terrein van mobiliteit, maar kreeg ook beleidsverantwoordelijkheid voor grond die gemeentelijk eigendom was, waaronder het Weitjespark.

In 2001 waren de acties van de Stichting Oud-Duivendrecht om de sloop van de Sophiahoeve en Antoniushoeve te voorkomen in een beslissend stadium.

Wat kreeg hij nog mee van de acties van voor 2001? 'Het heftigste rumoer over de ontwikkelingsplannen van de gemeente was al voorbij, maar het wantrouwen naar de gemeente was nog wel voelbaar. Het klonk bijvoorbeeld door in de behoorlijk principiële en vasthoudende stellingname van de Stichting Oud-Duivendrecht. Wat ik na alle verhalen die ik hoorde ook wel begreep. De gemeente was erg aan het doorduwen geweest. En Duivendrecht was door de komst van Amsterdam Zuid-Oost en de aanleg van het station natuurlijk al enorm aangetast.'

De sfeer bij de gemeente in die tijd, hoe was die? 'Al voor de toekenning van de rijksmonumentenstatus aan de boerderijen in 2003 was het voor de gemeente duidelijk dat ze de geplande ontwikkelingen voor dat deel van Duivendrecht maar beter kon vergeten. Een paar maanden nadat ik er kwam werken kreeg de burgemeester, Cees de Groot, een beroerte. Hij had de ontwikkeling van het Weitjespark in zijn portefeuille en was degene met de meest ambitieuze en ingrijpende plannen. Waarvan hij, toen die op zoveel weerstand stuitten, op een gegeven moment trouwens ook zelf af zag. Daarna was er niemand meer met zijn begeestering. We hadden hoger beroep kunnen aantekenen tegen de toekenning van de monumentenstatus, maar de stemming was eerder: waarom

Dit soort plekken blijven koesteren

zouden we dat doen? Wat moet de gemeente met die verwaarloosde boerderijen? Plannen om de dorpskernen van Ouder-Amstel en Duivendrecht, waarvan de levensvatbaarheid van de twee dorpen afhangt, aan te pakken, hadden veel meer prioriteit. Het zou anders gelopen zijn als het maar één enkele boerderij was geweest. De gemeente had al zoveel boerderijen kwijtgespeeld. Die twee hadden een monumentenstatus, en gekregen omdat ze met de Urbanuskerk en het Weitjespark een historisch ensemble vormen.

De gemeente zette de ontwikkelingsplannen in de kast. Jan van Heiningen kreeg de taak de Sophiahoeve waarvan de pachter, Willem van der Vaart, net voor zijn komst bij de gemeente was overleden, te verkopen. 'Het gemeentebestuur had zitten wikken en wegen wat ze nu moesten doen. We hadden sowieso het geld niet om ze zelf op te knappen en in stand te houden. Wat moet je er dan mee doen? Afbreken was niet aan de orde, gewoon laten verloederen ook niet. Enfin, besloten we, dan gaan we maar verkopen. Ja, kijk, geld kunnen we altijd gebruiken. Misschien valt het ene gat met het andere te vullen. Dat was de realiteit.

Met makelaar Peter Vos uit Ouderkerk hebben we een procedure ontworpen voor de verkoop van de Sophiahoeve. Die procedure hebben we ook toegepast bij de Antoniushoeve. Mensen mochten een plan indienen en een bod uitbrengen. De gezamenlijkheid van bod en plannen zou dan de doorslag geven. Het was niet zo dat geld het belangrijkste was, nee, maar het was ook niet zo dat het helemaal geen rol speelde. Voor de Sophiahoeve hadden we twaalf gegadigden. Rob en Marianne Wintershoven waren een solide partij. Rob had zijn eigen bedrijf, ervaring in de bouw en kapitaal.'

Tien jaar later is de verkoop van de Antoniushoeve. Jan van Heiningen is de secretaris van de commissie die de biedingen beoordeelt. In die commissie zitten makelaar Vos, een tweede makelaar en de portefeuillehouder Grondzaken van de gemeente. Plus, wat een weloverwogen keuze was, een vertegenwoordiger van de Stichting Oud-Duivendrecht. 'Als de procedure niet open en transparant is, krijg je ellende waar niemand op zit te wachten. We wisten toen niet wie zich

Dorp in actie

als koper zouden melden. Over dat zo'n jong stel de boerderij kocht, zou in het dorp vast en zeker gesproken zijn. Omdat er iemand van de Stichting Oud-Duivendrecht in de commissie zat, die van alle biedingen wist, is dat gelukkig allemaal weggebleven.'

Volgens welke criteria beoordeelde de commissie de ingediende plannen?

'Eigenlijk waren datzelfde als bij de Sophiahoeve. Het bod moest in verhouding staan tot de waarde van de gebouwen en de grond. En er moest absoluut honderd procent garantie zijn dat de hoeve gerestaureerd zou worden, in overstemming met de eisen van Monumentenzorg.'

Was er niet ook het criterium dat de plannen iets zouden bijdragen aan de

gemeenschap van Duivendrecht? 'Jawel, maar dat was puur op basis van vrijwilligheid. Het was niet een eis. Als iemand iets wilde betekenen voor de gemeenschap van Duivendrecht, waren we daar natuurlijk voor. De gemeente heeft ook maar beperkt geld om wat voor zijn burgers te doen. Het was een mooie pré, geen doorslaggevend criterium. Doorslaggevend was: de boerderij moet gerestaureerd worden en er moet een reële prijs voor betaald worden.' De eerste keuze voor een koper bleek een vergissing. Zij was gemeenteraadslid, wat kritiek over belangenverstremming opleverde, maar ze kon ook de financiering niet rondkrijgen. De Antoniushoeve werd opnieuw te koop gezet.

Welk type projecten werden er ingediend? 'Iemand wilde er een museum van maken, maar die kon geen inzicht geven in hoe hij dan het voorbestaan van dat museum zou financieren. Iemand had het plan de restauratie uit te voeren met jongeren als een vorm van praktijkopleiding. Ook in dit geval was niet duidelijk hoe het daarna verder moest. Er waren mensen die schreven dat ze er gewoon wilden gaan wonen. Wat op zich ook prima was.'

Ik neem aan dat er meer mensen dan Lot Sternheim en Jamie Bedford in aanmerking kwamen? 'Nee, dat waren er niet zo heel veel meer. De één euro aanbiedingen legden we sowieso terzijde. De biedingen van de anderen lagen een stuk lager dan die van hen. Wij vonden dat hun plannen er goed uitzagen.

Geen reuring

Gemeenteambtenaar Jan Van Heiningen

Een deel van de boerderij verhuren aan jonge mensen is een mooie manier van financieren. Als een van de weinigen hadden zij ook eerste bouwkundige schetsen gemaakt van de restauratie die ze voor ogen hadden. We zagen dat zij er goed over hadden nagedacht. Zelf vind ik de Antoniushoeve ook eigenlijk mooier geworden dan Wintershoven, de vroegere Sophiahoeve'

Is de gemeente tevreden met wat er van dit stukje Duivendrecht is geworden?

'Ja, in ieder geval het huidige college vindt het prima zo. De boerderijen zijn verkocht, de gebouwen staan er netjes bij, hun toekomst is gegarandeerd en er is geen reuring. Als je dit zo ziet, dat weiland met boerderijen en kerk, denk je toch, dat is toch wel de grootste bijdrage aan de gemeenschap van Duivendrecht. Af en toe gaan er stemmen op dat het een recreatiegebied moet worden. Maar ja, dat betekent weer investeren en ook weer sociale onrust. Wel zal zeker het gebied aan de andere kant van het spoor, rond het station van karakter veranderen, want NS-Vastgoed wil dat graag ontwikkelen.'

De nieuwe wijk die eraan komt, De Nieuwe Kern, plus de andere woningbouwplannen: de verstedelijking van Duivendrecht houdt niet op. 'Nee. En daar is ook weinig aan te doen. De Randstad is nou eenmaal de economische motor van Nederland, iedereen wil hier naar toe.' **Dit soort plekken blijven koesteren dus.** 'Vind ik wel'. Ik vertrek richting metro. Hij blijft nog even zitten.

